

Педагогика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университети жана И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин алдында уюштурулган Д 13.18.577 диссертациялык кеңеши 13.00.02 - окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика) адистиги боюнча **Хаитов Шавкат Кимсанбаевичтин “Техникалык жогорку окуу жайларда физиканы кесипке багыттап окутууну өркүндөтүү”** аттуу кандидаттык диссертациясына жазылган

П И К И Р

1. Изилдөөнүн актуалдуулугу. Кыргыз Республикасында билим берүүнүн сапатын жогорулатуу эң орчундуу педагогикалык маселелердин бири. Жүрүп жаткан реформаларга ылайык билим берүү системасына, анын ичинде жогорку окуу жайларынын алдына коюлган милдеттер адистерди кесиптик жактан даярдоонун сапатын жогорулатууну жана аларды дүйнөлүк стандарттын деңгээлине жеткирүүнү талап кылууда.

Коомдун кыймылдаткыч күчү болуп эсептелген инженерге өзгөчө ойлонгон креативдүүлүк жогорку окуу жайдакалыптанат. Жаштарга сапаттуу техникалык билим берүү, алардын инженердик-практикалык шык-жөндөмдөмдүүлүктөрүн калыптандыруу бул – бүгүнкү күндө замандын талабы. Коомдун өнүгүүсүнүн ар кандай этаптарында техникалык университеттердин бүтүрүүчүлөрүнүн ролу мамлекетке сапаттуу инженердик кадрларды даярдоодон көз каранды. Ошондуктан, коомдун жана мамлекеттин талаптарына ылайык азыркы учурда техникалык жогорку окуу жайларда жана башка окуу жайлардын инженердик багыттагы факультеттеринде жалпы физика курсун кесипке багыттап окутуу актуалдуу проблема болуп эсептелет.

И. АРАБАЕВ атындагы КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ
КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ им. И. АРАБАЕВА
№ “31” 05 2019 ж/з

Ш. Хаитов

2. Диссертацияда берилген илимий жоболордун, жыйынтыктардын жана сунуштардын негизделиши даражасы.

Диссертациялык иште коргоого төмөндөгү жоболор сунушталат:

- Техникалык жогорку окуу жайларда жалпы физика курсун кесипке багыттап окутуунун теориядагы жана практикадагы абалы.
- Жалпы физика курсун болочок инженерлерге кесипке багыттап окутууда студенттердин физикалык, эксперименталдык жана окуу-изилдөөчүлүк компетенттүүлүктөрүнүн калыптанышы.
- Жалпы физика курсунун лекциялык, лабораториялык, практикалык сабактарын кесипке багыттап окутуунун этаптары жана анын болочок инженерлердин техникалык ой жүгүртүүсүн, кесиптик жөндөмдүүлүктөрүн, калыптандыруудагы ролу.
- Техникалык жогорку окуу жайларда жалпы физика курсун кесипке багыттап окутуунун натыйжалары жана педагогикалык эксперименттин жыйынтыктары.

Диссертацияда берилген илимий жоболордун, жыйынтыктардын, ошондой эле, сунуштардын негизделиш даражасы азыркы илимий жана методикалык сунуштардын комплекси менен камсыз болгон. Изилдөөнү жүргүзүүдө жалпы илимий педагогикалык методдор колдонулган (структуралык-функционалдык анализ, моделдештирүү жана аналогияметоду, байкоо, анкета жүргүзүү ж.б). Изилдөөнүн максаты жана маселелери туура коюлган, изилдөө ишинин максаттуу жана системалуу өздөштүрүлүшү проблеманы сапаттуу анализдөөгө, анын негизинде жыйынтыктарды алуу, техникалык жогорку окуу жайлардагы жалпы физика курсун инженердик кесипке багыттап окутуунун мазмунун жана методикасын иштеп чыгуу жана аны окуу процессине киргизүү маселелери каралган.

Изилдөөнүн негизинде жалпы физика курсу менен кесиптик-техникалык дисциплиналардын байланышы, окутуу процессинде

кесиптик жөндөмдүүлүктөрдүн калыптануусу жана болочок инженерлердин жалпы кесиптик компетенттүүлүгүн калыптандыруунун этаптары аныкталган.

Изилдөөдөн алынган теориялык жоболор жана тыянактар, иштелип чыккан илимий –усулдук материалдар физиканы кесипке багыттап окутууда кеңири колдонууга багытталган.

3. Диссертациянын жыйынтыктарынын жана натыйжаларынын публикацияланышы.

Илимий изилдөөнүн негизги жыйынтыктары боюнча 13 илимий макала жана 4 окуу-методикалык колдонмолор жарык көргөн. Мындан тышкары, изилдөөнүн жыйынтыктары техникалык университеттерде физика боюнча теориялык, практикалык жана лабораториялык сабактарды өткөрүү жолу менен жана илимий – практикалык конференцияларга катышуу, илимий журналдарда макалаларды жарыялоо менен ишке ашырылган.

4. Диссертациялык иштин мазмуну жана түзүлүшү.

Диссертация киришүүдөн, үч главадан, жалпы корутундудан, пайдаланган адабияттардын тизмесинен жана тиркемелерден турат. Диссертациялык иш 14 сүрөттү, 31 таблицаны жана 9 тиркемени камтыйт. Жалпы көлөмү 143 бет.

ЖОЖдордо физика курсун инженердик кесипке багыттап окутуунун теориядагы жана практикадагы абалы, болочок инженерлерди даярдоодо жалпы физика курсун кесипке багыттап окутууну өркүндөтүү жана техникалык ЖОЖдордогу жалпы физика курсунун мазмунун талдоо маселелери **“Техникалык жогорку окуу жайларда физиканы кесипке багыттап окутуунун илимий-педагогикалык негиздери”** аттуу биринчи главада камтылган. Бул главада физиканын жалпы курсу боюнча мамлекеттик стандартындагы инженердин кесиптик ишмердүүлүгүнө коюлган негизги милдеттер талдоого алынып жана болочок

инженерлерди даярдоодо табигый-илимий циклдин өтө маанилүү экендиги аныкталып, алардын негизинде атайын дисциплиналарды окутуу үчүн базалык жана универсалдуу компетенциялары такталган.

“Жалпы физика курсун кесипке багыттап окутуунун методикасы” аттуу экинчи главада жалпы физика курсун инженердик кесипке багыттап окутуу процессинде аналогия методун колдонуусу, «Электротехника» дисциплинасын кесипке байланыштырып окутуу, техникалык мазмундагы физикалык маселелер, лабораториялык-эксперименттик иштерин аткарууда болочок инженерлердин кесиптик компетенттүүлүктөрүн калыптандыруунун методдору каралган. Жалпы физика курсун кесипке багыттап окутуу процессин уюштуруунун этаптары болуп төмөнкүлөр белгиленген: теориялык алган билимдерди алдын ала даярдоо, негизги жана жыйынтыктоочу.

Педагогикалык экспериментти уюштуруунун методикасы, педагогикалык эксперименттин мазмуну жана анын жыйынтыктары **“Педагогикалык экспериментти уюштуруунун методикасы жана анын жыйынтыктары”** аттуу 3-главада каралган.

5. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна туура келиши.

Изденүүчү **Хаитов Шавкат Кимсанбаевичтин** авторефераты диссертациялык иштин мазмунун жана максатын, негизги жоболорун толук камтыган. Автореферат материалды берүү жана түшүндүрүү логикасына туура келет.

6. Диссертациянын мазмунундагы жана авторефераттагы мүчүлүштүктөр.

1. Диссертациялык илимий иште техникалык жогорку окуу жайларда физиканы кесипке багыттап окутууну өркүндөтүү жолдоруу катары жалпы физика курсунун мазмунун талдоо, инженердик техникалык мазмундагы физикалык маселелерди чыгаруу,

лабораториялык-эксперименттик иштерин аткаруу методикасы кеңири көрсөтүлгөн. Ошол эле учурда замандын талабы катары компьютердик жана жаңы инновациялык технологиялардын колдонулушу, орду жетишээрлик деңгээлде аныкталган эмес.

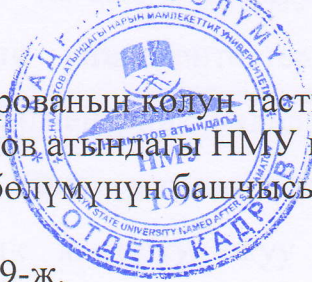
2. Бүгүнкү күндө жалпы физика курсун окуп үйрөнүүдө сабактын бардык формаларын (лекциялык, практикалык жана лабораториялык) колдонуу менен бирге студенттердин өздүк иштерин аткаруу дагы маанилүү. Ошондуктан, физика курсун окутууда студенттердин өздүк иштеринин аткаруу методикасы дагы иштелип чыкса жакшы болмок.

Бул белгиленген мүчүлүштүктөр илимий иштин жалпы деңгээлин төмөндөтпөйт, тек гана толуктоону талап кылат. **“Техникалык жогорку окуу жайларда физиканы кесипке багыттап окутууну өркүндөтүү”** аттуу диссертациялык иш Кыргыз Республикасынын «Окумуштуулук даражаларды ыйгаруунун тартиби жөнүндө жобонун» талаптарына жооп берет жана **Хаитов Шавкат Кимсанбаевич** 13.00.02 – окутуунун жана тарбиялоонун теориясы менен методикасы (физика) адистиги боюнча педагогика илимдердин кандидаты илимий даражасына татыктуу.

Педагогика илимдеринин кандидаты, доцент

Г.К.Чекирова

Г.К.Чекированын колун тастыктайм
С.Нааматов атындагы НМУ нун
кадрлар бөлүмүнүн башчысы

М.А.Акматалиева

28.05.2019-ж.